

A korszerű szőnyegekről

Abban a kedves munkában, hogy miként varázsoljuk lakásunkat otthonná, igen nagy szerepet játszik a szőnyeg, melynek használata az ókorba nyúlik vissza.

A szőnyegek készülhetnek kézzel és gépen. A kézzel készített szőnyeget két nagy csoportra oszthatjuk; a szövött- és a csomózott szőnyegekre. A szövött szőnyegeknek legismertebb fajai a flandriai szőnyeg és a franciaországi Gobelin nevű kelmefestő és szőnyegszövő család után elnevezett gobelinszőnyeg.

Mindkét fajta szőnyegek mintázatai többnyire figurálisak s a XVI—XVII. századtól kezdve híres festők kartonjai után készültek. E szövött szőnyegek anyaga gyapjú és selyem, sőt sokszor arany és ezüst fonállal is át vannak szöve. Főként falikárpitokul használatosak. Nálunk Gödöllőn van gobelinszővő műhely.

A Keleten készült szövött szőnyegek neve kilim vagy kelim. Többnyire élénk színűek s szövési technikájuknak megfelelően geometrikus mintázatúak. Készítési módjuk hasonló a gobelinhez. A színes vetülékszál külön kis csévéken van s ezeket úgy szövik be a lánc (hosszirányú) fonalak közé, hogy a vetülék csak a minta szélességében halad oda-vissza. Tehát a szőnyegen ott, ahol két különféle színű vetülék találkozik egymással, láncirányban kis rés van. E szőnyegek gyapjúból készülnek. Bulgária-, Románia- és Szerbiában is szőnek ilyen szőnyegetek. Különösen szépek az erős-piros alapszínű piróti szőnyegek.

Nálunk a székelyek és a bánátiak már régóta készítenek ilyen szőnyegetek. Ugyanilyen technikával készülnek a torontáli szőnyegek is, ezeknél azonban nem találjuk meg a láncfonalak közötti réseket. A torontáli szőnyegeknek a láncfonala rendszerint kenderből van.

A keleti szőnyegeknek másik fajtája a csomózott szőnyeg, melyet Európában általában szmirna- és perzsaszőnyegnek

neveznek. Holott ezek csak egy csoportját alkotják a keleti szőnyegeknek, mert ide tartoznak a kisázsiai, kaukázusi, indiai és kínai szőnyegek is. A csomózott szőnyegek csak a XVI—XVII. században kerültek nagyobb mennyiségben Európába; de már a XV—XVI. századbéli olasz és flandriai festők képein is látunk csomózott szőnyegetek.

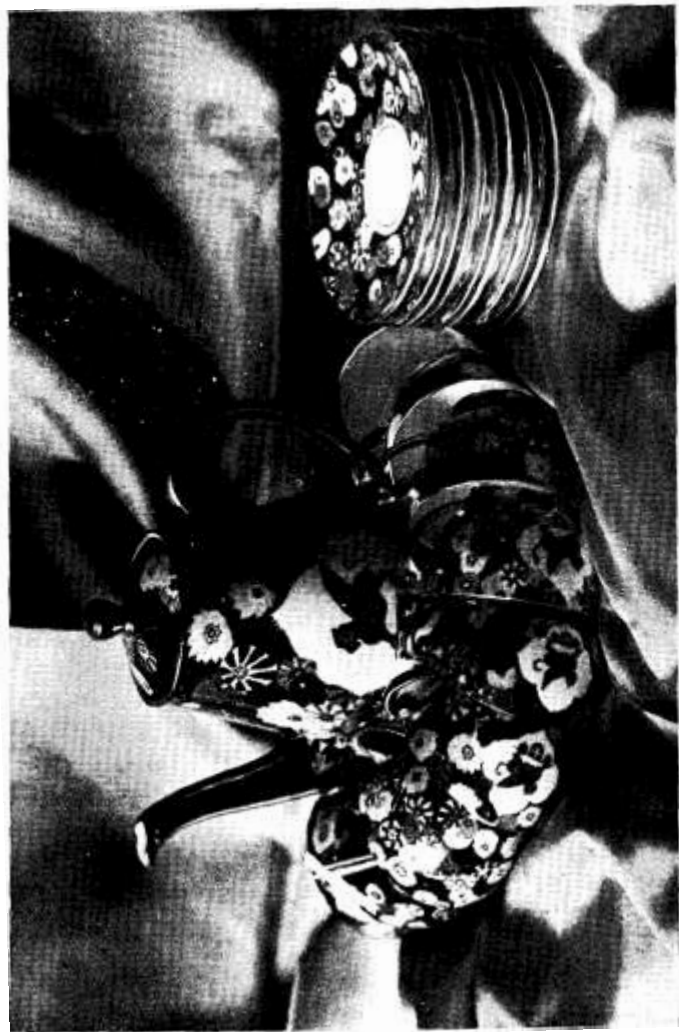
Ezen szőnyegek anyaga gyapjú és selyem. Álló szövőszekeken készülnek olymódon, hogy két-két láncfonalon át rövid gyapjúfonalból csomót kötnek. Minden csomózott sor után egy vetülékfonalat szőnek be s ezt egy villával jól leverik. A finom szőnyegek fonalai vékonyak, tehát több csomóval készülnek. A csomózott szőnyeg bársonyszerű felületét képező szálakat azután hosszabbra, vagy rövidebbre lenyírják. A perzsaszőnyeg sűrű csomózási szálai rövidre nyírottak. A szmirnaszőnyeg hosszabb szálú és ritkább esomózású. A keleti szőnyegek közül azok az értékesebbek, melyek a múlt század közepéig készültek. A háború után készült keleti szőnyegek között sok silány darab van. Ma már Európában sok csomózott szőnyeg készül, de ezek között kevés van olyan, mely szépségben hasonló a régi keleti szőnyegekhez.

A textilipar fejlődése folytán ma rengeteg gépszőnyeg van forgalomban. Anyaguk kókusz, juta, pamut és gyapjú. Készítési módjuk különböző. Készülhetnek egyszerű szövással többszínű fonalból, vagy pedig úgy mint a bársonyok, vagyis az alapot képező hossz- és keresztirányú fonálon kívül még egy harmadik szálát is iktatnak a szövetbe, mely a szőnyeg felszínén felálló bolyhokat képez. Ezeket gyakran felvágják. A mintát rányomják a szőnyegre, vagy a beiktatott szálra. Ismertebb gépszőnyegek: az axminster- v. zseniliaszőnyeg; alapja juta, felülete gyapjú; brüsszeli szőnyeg bolyhai felvágatlanok, ha a bolyhokat felvágják, a szőnyeg neve Tournay-Velour. A Tapestry-szőnyegnél a minta rá van nyomva a bársonyt képező szálra, a bársony felvágatlan; ha a bársony felvágott, Tapestry-Velour a szőnyeg neve. A bársonyfelületű gépszőnyegeknek az a legnagyobb hibájuk, hogy mintázatuk az eredeti csomózott szőnyegek mintáját akarja utánozni, s így jönnek létre azok a szörnyű színezésű és zagyva mintájú szőnyegek, melyekkel tele vannak a szőnyegüzletek. Újabban kezdenek már rájönni arra, hogy ma már az emberek ízlése

KILINSZÖNYEG, KIS-ÁZSIA, XIX. SZ.

Közölte az Áll. Nőipariskola szerkesztésében megjelenő „Muskátli”
kézimunkatújság- 1934 jan. száma. Közlés a szerkesztőség engedélyével.

MODERN MOKKAKÉSZLET.
Tervezte és készítette Radnainé Skopal Ilona.

CSISZÓLT ÜVEGEK.

fejlettebb s nem hajlandók ezeket a korcsmintájú szőnyegetek megvenni s készítenek modern mintájú szőnyegetek, melyeknek színezése is finomabb.

A mai gazdasági és lakásviszonyok között nagy gondot jelent a szőnyegek beszerzése, de nem nélkülözhetjük őket. Szükséges, hogy a szemünk megpihenhessen, szeretettel simogathasson végig egy-egy derűs színfoltot, mely vonzóvá teszi otthonunkat. Minden idők és korok legszebb szőnyege a keleti szőnyeg, ma azonban csak igen kevés ember engedheti meg magának azt az örömet, hogy valódi darabot vásároljon, utánzatot pedig sohasem vegyünk. A keleti szőnyegek finom színezésüknél fogva beleillenek bármelyik szobánkba s jól hatnak a mai leegyszerűsített és simaságában is szép bútoraink és falaink között. Mintázatuk geometrikus, vagy stilizált növényi és állati motívumok. Sokkal drágábbak a gépszőnyegeknél, de viszont tartósabbak.

Igen alkalmasak a modern lakásokba geometrikus mintázatuknál fogva a torontáli szőnyegek, melyek között igazán szép darabokkal találkozunk. Vásárlásnál ügyelnünk kell természetesen arra, hogy színük harmonizáljon a lakásunkban elhelyezett egyéb textiliák színével. A torontáli szőnyegek akkor jóminőségűek, ha sűrűek, vagyis a szálak jól össze vannak verve. Ma már minden jobb szőnyegüzletben kaphatók, sőt egyes szőnyegszövő műhelyekben szövetni is lehet; ily módon szép, eredeti mintájú darabokat szerezhetünk s ezek sem kerülnek többre, mint egy jó gépszőnyeg. A torontáli szőnyegekre az a panasz szokott lenni, hogy nem elég tartósak. Ezen azonban könnyen segíthetünk, ha a beszerzéskor a szőnyeget alábéleljük pl. egy liszteszsák darabjával vagy más ilyen anyaggal. Az alábélelt szőnyeg sokáig fog tartani, ezt tapasztalatból tudom.

A gépszőnyegetek főként olcsóságuk miatt használjuk szívesen. Ma már vannak jóminőségű és modern mintájú, gyapjúból készült gépszőnyegek, melyek kellemes színűek s ezek igen jól beleillenek bármelyik modern lakásba. Ha gépszőnyeget veszünk, *csak olyanokat vásároljunk*, melyek nem akarják letagadni eredetüket, s *egyszerű mintájuk és színezésük sokkal szebb és izlésesebb*, mint azoké az elferdített mintázatú és színezésű daraboké, amelyek a keleti szőnyegetek utánozzák. Sok

silány gépszőnyeget „német”, „olasz”, meg nem tudom még milyen perzsa néven árulnak. Nevük hangzatos, de úgy külsőleg, mint szerkezetileg értéktelen, silány áruk s használatban egy-kettőre széjjelmállanak. Ilyet sohase vegyünk.

Előszobában, hallban kellemesen hatnak és igen célszerűek az egyszínű gyapjú- és kekuszszőnyegek, mert tartósak, könnyen tisztíthatók.

Amikor szőnyeget vásárolunk, tartsuk mindig szem előtt azt, hogy inkább egyet, de szépet és jót vegyünk, mint több, de < silány darabot. Túlságosan nagy darab szőnyeget ne vegyünk, mert azok aránytalanul többbe kerülnek, mintha 2—3 kisebb darabot veszünk. A kisebb darabok ügyesebben rendezhetők el a lakásban, de természetesen ügyelni kell arra, hogy az egy szobában elhelyezett darabok színei harmonikusak legyenek. A kisebb szőnyegek célszerűek, mert könnyebben tisztíthatók s ha egyik-másik elszakad, könnyebb pótolni, mint egy nagy darabot.

A modern lakásberendezéseknél találkozunk olyan törekvésekkel is, amelyek a célszerűség és tisztaság nevében teljesen száműzik a lakásból a szőnyeget s megelégednek egy mintázott gumipadlóval. Igaz, hogy az ilyen lakás könnyen tisztítható, de az ilyen célszerűen berendezett lakás láttára önkénytelenül kórházi szoba jut az ember eszébe; s bár célszerűnek látszik az ilyen lakás, visszarettenünk tőle, mert rideg.

A modern háziasszony már nem zsúfol lakásában össze mindenféle tarkábbnál-tarkább szőnyeget és szőnyegterítőt, meg falvédőt; nem huzatja át a szoba egész padlóját porfogó filccel. Kevés, de izléses, színében és mintázatában finom szőnyeget helyez el benne. Erről a kevésről azonban nem mond le, mert ez teszi otthonát meleggé, barátságossá.

Hegedűs Margit okl. tanárnő.